

Στο Μέτωπο

Γιώτα Κριλή

Ο καθηγητής Βρασίδας Καραλής θα παρουσιάσει το βιβλίο Στο μέτωπο την Κυριακή 7 Μαΐου στις 5 μμ. στη Λέσχη της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Σύννευ, Lakemba

Μέρος 21ο

Σε τούτη την κρίσιμη στιγμή, που στο Συνέδριο Ειρήνης στη Γαλλία γίνονται οι μοιρασιές του κόσμου, μας δίνεται η ευκαιρία, με την συμπάρταση των συμμάχων, να συνδράμομε στην ασφάλεια των Ελλήνων στη Μικρά Ασία. Εύχομαι να μας αξιώσει ο Μεγαλοδύναμος να περατώσουμε την αποστολή μας με επιτυχία.

- Πάντα άξιος, κύριε ανθυπολοχαγέ, φώναξαν χειροκροτώντας.

- Κύριε ανθυπολοχαγέ, νομίζετε ότι θ' ανασπθεί ο «Μαρμαρωμένος βασιλιάς»;

- Στρατιώτη, αναφέρεσαι στον τελευταίο Βυζαντινό αυτοκράτορα, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο. Είναι εθνομάρτυρας και εθνικός ήρωας. Ο θρύλος του αντανακλά τις βαθιές ρίζες του ελληνισμού στην Ανατολή. Προσωπικά δεν πιστεύω στα θαύματα. Ο σκοπός της αποστολής μας είναι η επιβίωση των Ελλήνων και η κατοχύρωση των εδαφικών τους δικαιωμάτων.

- Κύριε ανθυπολοχαγέ, αυτός δεν είναι και ο σκοπός της Μεγάλης Ιδέας;

- Βεβαίως. Η Μεγάλη Ιδέα ενσαρκώνει το όνειρο της εθνικής ολοκλήρωσης. Μ' άλλα λόγια, την απελευθέρωση και την ενσωμάτωση όλων των ιστορικών ελληνικών χωρών. Άλλωστε, αυτός ήταν και ο κύριος σκοπός της Επανάστασης του '21 αλλά λόγω δυσμενών συνθηκών δεν ολοκληρώθηκε. Έτσι έμεινε κουτσουρεμένη η πατρίδα και ο μισός πληθυσμός της υπόδουλος έξω από τα τότε σύνορά της. Σήμερα η Ελλάδα έχει 4.000.000 κατοίκους και οι Έλληνες που ζουν στα αλύτρωτα εδάφη ξεπερνούν τα 3.000.000. Η Μεγάλη Ιδέα εκφράζει αυτές τις ιστορικές καταστάσεις. Θα προτιμούσα να είχε ονομασθεί «Υπεύθυνη Ιδέα», διότι δεν πρόκειται για μεγαλειώδεις αξιώσεις, παρά για εθνικό και ιστορικό καθήκον να υπερασπίσουμε τους αλύτρωτους αδελφούς μας και να διεκδικήσουμε εδάφη, που είναι αναμφισβήτητα ελληνικά. Θα ήταν προδοσία αν η ελληνική κυβέρνηση αγνοούσε τους απροστάτευτους Έλληνες που καταδιώκονται ανελέητα. Σήμερα η Σμύρνη έχει μεγαλύτερο ελληνικό πληθυσμό απ' ό,τι έχει η Αθήνα. Ο κύριος Βενιζέλος, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στην τουρκοκρατούμενη Κρήτη, συμμερίζεται τα βάσανα του υπόδουλου Ελληνισμού.

«Ζήτω ο Βενιζέλος!» φώναξαν. Εκείνη τη στιγμή το πλοίο σταμάτησε και η κουβέντα τους κόπηκε. Ήταν μεσημέρι και βρισκόνταν κοντά στη Μυτιλήνη. Πληροφορήθηκαν ότι έπρεπε να χρονοτριβήσουν ώστε να δώσουν χρόνο στη Σμύρνη να ετοιμαστεί για την υποδοχή του στόλου. Οι στρατιώτες επιδόθηκαν σε προσωπικές ασχολίες. Τα μεσάνυχτα ξεκίνησαν πάλι. Ο Νικήτας ακούμπησε στον κουραστή και σιγοτραγουδούσε:

Στη λιθόχτιστη τη βρύση

πότιζε τα ζα,

σπώσε το μισοφόρι

και πλιτς-πλατς

τα πόδια της τα τερνευτά.

Κάποιος τον χτύπησε στην πλάτη. Συνάμα άκουσε τη φωνή του διμοιρίτη.

- Ποια 'ναι αυτή που σπώσε το μισοφόρι και σε βαλάντωσε, Νικήτα;

- Είμαι λογοδοσμένος μαζί της. Τη λένε Μαρίνα. Π' ανάθεμα στον πόλεμο.

- Να, που τελειώνει ο πόλεμος και θα την παντρευτείς σύντομα.

- Μακάρι, κυρ-δάσκαλε.

- Κουράγιο, Νικήτα. Μ' έχουν μεταθέσει σ' άλλη υπηρεσία αλλά θα κρατήσουμε επαφή.

Ο Νικήτας τον αποχαιρέτησε συγκινημένος. Έμεινε σε κείνη τη θέση για πολλή ώρα. Το καράβι διέσχιζε τη θάλασσα φουριόζικο. Κάποιος στάθηκε δίπλα του. Ήταν ο Γιώργης, ο ξάδερφός του.

Γλυκοχάραμα. Στην ανατολή ο ορίζοντας χρύσιζε πίσω από τα σύννεφα. Η ομίχλη, που σκέπαζε το τοπίο, σπώσε τα πέπλα της. Τα σημαίοστολισμένα πλοία έμπαιναν στον Σμυρναϊκό κόλπο. Φάνηκε το δίκροφο βουναλάκι το λεγόμενο «Δυο Αδέλφια» και παρέκει το όρος Πάγος, που δέσποζε πάνω από την πόλη. Να και το θεόρατο κάτασπρο καμπαναριό της Αγίας Φωτεινής με το χρυσό σταυρό, να και ο Πύργος - Ρολόι στην πλατεία του διοικητηρίου. Οι στρατιώτες αντίκριζαν έκθαμβοι την προαιώνια ελληνική πολιτεία καθώς αναδυόταν από τη διαλυόμενη ομίχλη. «Ζήτω η Σμύρνη! Ζήτω η Ελλάς!» φώναζαν. Και καθώς τα καράβια ζύγωναν πιο κοντά, πρόβαλε η προκυμαία στολισμένη με τις γαλανόλευκες σημαίες.

*

Το απόγευμα της προηγούμενης μέρας διαβάστηκε το διάγγελμα του Βενιζέλου, στην μεγάλη αίθουσα του Μητροπολιτικού Ναού της Αγίας Φωτεινής, ενώπιον όλων των δεσποτάδων της Ανατολής, των προκρίτων και άλλων.

Το πλήρωμα του χρόνου ήλθεν. Η Ελλάς εκλήθη υπό του Συνεδρίου της Ειρήνης να καταλάβη την Σμύρνην, ίνα ασφαλίση την τάξιν...

Εκείνη τη νύχτα τοιχοκολλήθηκαν προκλήσεις στους σμυρναϊκούς δρόμους, που εξηγούσαν τους σκοπούς και την καλή διάθεση της ελληνικής στρατιωτικής κατάληψης.

Το χαρμόσυνο μαντάτο, «Έρχονται τα καράβια!» διαδόθηκε από στόμα σε στόμα παντού. Οι Σμυρναίοι ήταν στο πόδι αποβραδής. Σημαιοστόλισαν τα σπίτια τους, έβαλαν τα καλά τους και μάζεψαν μαγιάτικα λουλούδια. Περίμεναν σύσσωμοι με ανθοδέσμες και σημαιούλες, το βλέμμα τους καρφωμένο στη θάλασσα. Και όταν εμφανίστηκαν τα καράβια της σωτηρίας, που τόσα χρόνια και τόσους αιώνες ονειρεύονταν και πρόσμεναν, έμειναν άναυδοι. Τότε ακούστηκε η επιβλητική φωνή του μητροπολίτη Χρυσό-

στομου. «Ευλογημένος ο ερχόμενος εν δόξη Κυρίου!» και οι ζητωκραυγές του κόσμου υψώθηκαν στον ουρανό: «Ζήτω η Ελλάς! Χριστός Ανέστη! Ζήτω ο Βενιζέλος!» Και ενώ ο μητροπολίτης ευλογούσε με το Σταυρό στο χέρι τον πρώτον Έλληνα αξιωματικό που πατούσε ως ελευθερωτής το έδαφος της Ιωνίας, το πλήθος γονάτισε ξεσπώντας σε αναφιλητά χαράς. Σαν άγγελοι φάνταζαν οι εύζωνοι καθώς αποβιβάζονταν. Τους έραναν με λουλούδια και τους φιλούσαν τα χέρια ζητωκραυγάζοντας. Κοσμοσυρροή. Τρικυμία ενθουσιασμού και έξαρσης καθώς χτυπούσαν οι καμπάνες, πχούσαν οι σάλπιγγες και σφύριζαν τα ατιόπλοια. Οι Έλληνες γιόρταζαν την έναρξη της πολυπόθητης εθνικής τους ενότητας.

Όμως οι εχθροί παραδοκούσαν. Ξαφνικά, καθώς το σύνταγμα των ευζώνων προχωρούσε ανά τετράδες προς τις καθορισμένες θέσεις χτυπήθηκε από εχθρικό βόλι. Αρχικά θεωρήθηκε τουφεκιά χαράς αλλά η επόμενη ομοβροντία και οι πυροβολισμοί από τα τουρκικά κτίρια δημιούργησαν πανικό. Ο ελληνικός λαός, που ακολουθούσε τους εύζωνες, τρομοκρατημένος γύρισε πίσω στην παραλία και τις παρόδους, όπου δέχτηκε επίθεση από ξεσκουφωτους Τούρκους με μαχαίρια και περίστροφα. Μερικοί έπεσαν στη θάλασσα. Ο στρατός ανασυντάχτηκε αστραπιαία και μέσα σε μια ώρα είχε ελέγξει την κατάσταση. Κάμποσοι από τους ένοχους δραπέτευσαν στο εσωτερικό. Συνελήφθησαν οι περισσότεροι και φυλακίστηκαν στο ατιόπλοιο «Πατρίς». Ανάμεσά τους ήταν ο αντιστράτηγος και στρατιωτικός διοικητής Ναδέρ πασάς, δύο στρατηγούς, 28 ανώτεροι, 123 κατώτεροι αξιωματικοί παντός όπλου, 540 οπλίτες και περί τις 2000 άτακτοι ένοπλοι και μη. Στις συμπλοκές σκοτώθηκαν δύο Έλληνες στρατιώτες και τραυματίστηκαν έντεκα. Επίσης σκοτώθηκαν είκοσι Έλληνες ιδιώτες και τραυματίστηκαν εξήντα. Οι Τούρκοι είχαν πέντε στρατιώτες νεκρούς και δεκαέξι τραυματίες.

Οι καμπάνες χτυπούσαν θλιβερά και οι Μικρασιάτες Έλληνες θρηνούσαν τους νεκρούς τους. Μέσα τους ζωντάνευε ο φθόνος και ο πόνος για τις θηριωδίες που είχαν υποφέρει. Τις βίαιες στρατολογήσεις ανδρών και εφήβων, την καταπάτηση των κτημάτων τους και των περιουσιών τους, την αρπαγή των κοριτσιών...

Θρηνούσαν και οι Τούρκοι τους νεκρούς τους αγανακτισμένοι που οι γκιαουρπδες σπώσαν κεφάλι στον τόπο που εκείνοι είχαν κατακτήσει με το σπαθί τους...

Όμως η μεθεπόμενη μέρα ήταν πλιόλουστη και ήσυχη. Ακούστηκε η προσευχή των μουζίνων από τους μιναρέδες, τα καράβια των καμήλων διέσχιζαν τους δρόμους των αγορών όπως πάντα, και το πλωτό ελληνικό στρατηγείο μεταφέρθηκε στο μέγαρο της Λέσχης των Κυνηγών στην προκυμαία.

Θα ήταν προδοσία αν η ελληνική κυβέρνηση αγνοούσε τους απροστάτευτους Έλληνες που καταδιώκονται ανελέητα.